

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊՍ. ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ

Ք Ա Ր Ո Ձ
(Ծաղկազարդի տոնին)

«Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն»:

«Օրհնութիւն Որդոյ Դայթի, օրհնեալ որ գալ յանուն Տեառն, օրհնութիւն ի բարձունս» (Մատթ. ԻԱ. 9):

Օրհնութեան այս գեղեցիկ խոսքը, սիրելի հավատացյալներ, ուղղված էր մեր Տիրոջը՝ Հիսուս Քրիստոսին, այն օրը, երբ նա համեստորեն նստած մի ավանակի վրա, մուտք էր գործում Երուսաղեմ՝ վերջին անգամ ներկա գտնվելու և մասնակցելու Պասեքի տոնին: Հավատացյալ ժողովուրդը ծանոթ էր Զաքարիայի մարգարեությանը, ըստ որի Փրկիչը սրբազան քաղաք պիտի մտներ այսպիսի խոնարհութեամբ՝ ավանակի վրա նստած, աստվածային տնօրէնությունները իրենց լրումին հասցնելու համար: Ժողովուրդը ճանաչեց նրա փառքը այդ համեստության մէջ՝ իբրև Աստված ու Փրկիչ, Երկնավոր Արքա. բազմությունը Քրիստոսին դիմաւորեց նման գեղեցիկ խոսքերով և ողնկցեց քաղաքի դարպասներից մինչև տաճար: Ամբողջ այդ տարածությունը անցնելիս նրանք ծաղիկներ, ձիթենու և արմավենու դալար ճյուղեր էին սփռում Հիսուսի ոտքերի առջև և փառաբանության խոսքեր էին բացակնչում:

Հավատացյալները խոնված էին սուրբ քաղաքում՝ Երուսաղեմում, որովհետև մոտենում էր Զատիկի կամ Պասեքի տոնը: Նրանք ամեն տարի այդ օրերին ուխտագնացություն էին կատարում և տաճարի

սրբազան կամարների տակ աղոթում էին Բարձրյալին և շնորհներ ու պարգևներ էին խնդրում նրանից: Նման շնորհների ու պարգևների կարոտն ու ծարավն ուներ հավատացյալ ժողովուրդը, ինչպես ամենուրեք ու բոլոր ժամանակներում: Նրանք, կրոնական հույզերով ու ապրումներով առլեցուն, երկրի բոլոր ծայրերից հավաքվում էին Երուսաղեմ: Գալիս էին ամեն տեղից ու ամեն տեսակ մարդիկ, այլազան մտածումներով ու ըմբռնումներով, և բոլորը կարծեք միանում ու միասնանում էին այդ սրբազան մթնոլորտի մէջ:

Քրիստոսի ժամանակ հրեա ժողովուրդը տագնապալից ժամանակաշրջանի մէջ էր գտնվում: Նրանք Հռոմից նվաճված և քաղաքական անկախությունից զրկված էին: Տենչում էին վերականգնել իրենց անցյալի փառքը, ինչպես Դավիթ թագավորի օրերին էր: Համախմբվում էին Երուսաղեմում՝ իրենց կրոնական ապրումներին միացնելու նաև իրենց ազգային ու սրբազան հույսերն ու ապրումները: Ահա թե ինչու Քրիստոսին նրանք Դավթի որդի հորջորջեցին և օրհնություն ու օվսաննա էին կանչում նրան:

Գիտեին, որ նա եկել էր փրկելու իրենց: Մարդկորեն, սակայն ոմանք այդ փրկությունը ըմբռնում էին սոսկ ազգային կամ քաղաքական ազատագրության իմաստով, որպես «թագավոր հրեից»: Նրանց մէջ ավելի խորատես ու ճշմարիտ հավատացյալներ էին միայն կարողանում զգալ, որ

Քրիստոսի գալուստը միայն երկրային և՛ քաղաքական չունի, այլ մանավանդ իր հավիտենական թագավորությունը հաստատելու ձգտում։ Այդ օրերին, Քրիստոսի Երուսաղեմ մուտք գործած պահին, հոռմեական նվաճողները, ապահովության պատրվակով, բայց մանավանդ հոռմեական բռնության ուժը ցուցադրելու համար, զորքեր էին մտցրել Երուսաղեմ։ Ջինավառ հեծյալները ամբարտաւանորեն երթնեկում էին քաղաքի փողոցներում։ Միշտ է, ժողովուրդը նվաճված էր, սակայն նրա հոգեկան արժանատիությունը և ազգային արժանապատվությունը երբեք տեղի չէր տալիս օտարի բռնության տակ, մանավանդ զատկական այդ օրերին։ Ժողովուրդը, մակաբայեցիների շրջանից սկսած, քանիցս ցույց էր տվել իր կամքի անընկճելիությունը։ Ոչ մի հոռմեական ճնշման ամբողջ չէր տրորել հավատացյալ ժողովրդի հրեական արժանապատվությունը։ Ընդհակառակն, ուժի մեծ ցուցադրությունը նրա մեջ ցատում էր առաջացնում ու ավելի ուժգնորեն մղում ընդվզումների։ Այդ հույսն էր, ահա, որ բոլորին միանգամից մղեց դեպի Քրիստոս։ Նրանք Քրիստոսի համեստության մեջ զգացին Աստվածորդու իրական ուժը, ճշմարտության ձայնը և իրենց հոգիները բոլորանվեր հանձնեցին մեր Տիրոջը։ Այդ պահին նա էր միայն նրանց միակ և հուսալի ապավենը՝ Փրկիչը։

Միքելի հավատացյալներ, ահավասիկ ամեն տարի Ծաղկազարդի այս օրը այդ հիշատակությունն է կատարում քրիստոնեական Եկեղեցին ամենուրեք աշխարհում։ Բոլոր քրիստոնյա հավատացյալները այսօր իրենց անձներ ամբողջությամբ հանձնում են այդ հեզ և արդար Տիրոջը, որն իր հեզությամբ է մեզ ճանապարհ ցույց տալիս և իր խոնարհությունն է սովորեցնում մեզ։ Այդ հեզության ու խոնարհության մեջ, սակայն, պարունակված են իրական արդարությունն ու ճշմարտությունը, մարդկային արժանապատվությունն ու ինքնասիրությունը և հավիտենական փրկությունը։ Այսօր դուք ևս, հավաքված Քրիստոսակերտ այս սրբազան տաճարի մեջ, այդ պատմական հիշատակությունն եք կատարում ու ձեր հավատավոր հոգիներն եք ընծալաբերում հավիտենական ճշմարտության լույսին։ Անցել է արդեն Մեծ Պահքի մեծ մասը։ Այն այսօրվանից սկսած իր եզրափակիչ փուլի մեջ է մտնում, որը կոչվում է Ավագ շաբաթ, որ խորհրդանշվում է Քրիստոսի ապրած վերջին օրերը Երուսաղեմում։ Այս օրերին եթե

հավատացյալները ճշմարտորեն բացեն իրենց հոգու աչքերը, ապա ակնհասեալ կդառնան Հիսուսի ապրած փառքին և կատարած տնօրենություններին։ Պիտի լսեն նրա ամենափմաստուն քարոզություններն ու պատգամները։ Պիտի տեսնեն, թե նա ինչպես է անտեսվելու անհասկացող, գոռոզ, ամբարտաւան ու նախանձոտ մեծավորների և իշխանների կողմից։ Ինչպես է անարգվելու ու նվաստացվելու։ Ի վերջո, բավարարություն տալով իրենց քմահաճ եասիրությանը, նրանք պիտի սպանեն մեր Տիրոջը խաչի վրա։ Սակայն մեռյալները չէ, որ փրկում են մարդկանց, այլ կենդանիները։ Եվ Հիսուս, որ Աստված էր և փրկության նպատակով ու ծրագրով էր մարմին առել և եկել աշխարհ, թաղվելուց երեք օր հետո հարություն կառնի՝ վերջնականապես կհաստատի իր Եկեղեցին՝ հավիտենական թագավորությունը, որպես հավատացյալների փրկության ճշմարիտ միջոց։ Ծաղկազարդի օրը Քրիստոսի անձի մեջ ճշմարտվեց ժողովրդի նրան ուղղած օրհներգությունը, և նա մահվան ու մեղքի վրա հաղթանակած վերականգնեց Դավիթ թագավորի ամբողջական փառքը, հզորությունը, ուժը, ճշմարտությունը և արդարությունը։ Այս փառքով նա սկսեց թագավորել բոլոր քրիստոնյաների վրա, ու մինչև այսօր նա է հավատացյալներին ճշմարիտ թագավորը, միակ Տիրակալը։ Ոչ մի երկրավոր տիրակալ չի կարող իր ուժով, շքեղությամբ, հզորությամբ փոխարինել այդ հեզ, բայց մեծ թագավորին, Երկնային թագավորին, մեր Փրկչին՝ Հիսուս Քրիստոսին։

Մեր ժողովուրդը, սիրելի հավատացյալներ, քրիստոնեական կրոնի այս վեճ ճշմարտությունները կարողացավ զգալ ու ըմբռնել անմիջապես և անվերապահորեն իր ճակատագիրը կապեց դրանց։ Հայ ժողովրդի մոր պատմությունը սկսվեց Առաքյալների և Ս. Գրիգոր Լուսավորչի քարոզչությամբ ու քրիստոնեության դարձով։ Քրիստոնեական բարի և ազնիվ ուսմունքի մեջ է, որ կազմվեց մեր ազգային իսկական դիմագիծը։ Մեր ժողովուրդը Ավետարանի պատգամները ողջունեց խանդավառությամբ և իր իսկ կյանքով ապրեց նրա քարոզած ճշմարտությունները։ Մենք կարողացանք կերտել իմաստալից մի կյանք, փառապանծ մի պատմություն փառքի, հզորության, բարձրացումի, բայց նաև անկումի պահերով։ Ոչ բարձրացման և ոչ անկման պահին մեր ժողովուրդը չլքեց իր հավատքը, ընդհակառակն, միշտ ամրորեն

փարեց նրան, ուժ ստացավ նրանից ու ամեն անգամ բոլոր իրավիճակներից կարողացավ հաղթանակած դուրս գալ:

Միրելի հավատացյալներ, Մեծ պահքը իր ավարտին է հասնում, և ես վերապրում եմ այն հուզումները, որ ամբողջ պահոց շրջանին ապրեց մեր ժողովուրդը: Ես նկատի ունեմ Արցախ-Ղարաբաղի հարցի շուրջ ստեղծված կացությունը:

Մեր ժողովուրդը, Հայաստանում թե արտասահմանում, դեպքերի զարգացման բոլոր պահերին գտնվեց իր բարձրության վրա: Նա ոչ մի անկարգ քալ չկատարեց: Նա բարձր պահեց իր հոգու վեհությունը և փաստեց, որ ինքը իսկապես պատմության մեջ ապրելու արժանի ժողովուրդ է, իրավ քրիստոնյա ժողովուրդ: Այսօր բոլորիս հոգիների մեջ վառված են Ծաղկազարդյան ու ազգային ճշմարիտ, ազնիվ զգացումներ, բայց նաև մտահոգություն:

Ուզում եմ ահազանգ տալ նրանց, ովքեր պանդուխտի ցուպը և ուժացումը գերադասում են հայրենի հողից ու տնից: Ոմանք իրենց արդեն իսկ տկար պատճառաբանություններին այս օրերին ավելացրել են ևս մեկը. հայ ժողովրդի ապագայի նկատմամբ ոչ առարկայական, հոռետեսական կեցվածքը: Ոչ մի պատճառաբանություն չի կարող արդարացնել Հայրենիքը լքելն ու հեռանալը: Ընդհակառակն, ճշմարիտ հայ-

րենասիրությունը այն է, որ մղում է անհատին կառչել իր հողին, հաղթահարել դժվարությունները և հարատևել: Այսօրվա հրամայականն է, և այս սուրբ քեփից մանավանդ մեր երիտասարդության համար թող հնչի իբրև պատգամ ու կոչ. առողջ կյանք վարել, կանուխ ընտանիք կազմել և շատ զավակ ունենալ:

Եկեք այսօր, մեր սրտերի Երուսաղեմ մուտք գործած Փրկչին դարձյալ օրհներգություն ուղղենք և խնդրենք, որ նա իր ճշմարտությամբ լուսավորի և գորացնի մեր մտքերն ու հոգիները: Թույլ չտա երբեք, որ հայ ժողովուրդը անհատապես կամ հավաքաբար որևէ սխալ գործի, այլ ընդհակառակն, ամուր կառչած իր հայրենական հավատքին՝ ճիշտ ըմբռնի իր կրոնական և ազգային անաքելությունը ու մշտապես հավատարիմ մնա իր հուսատառ ապագայի տեսիլքին:

Թող Տերը օրհնի բոլորիդ, ավելացնի ձեր ազգային և կրոնական ազնիվ զգացումները, որոնցով դուք էլ կարողանաք ձեր հերթին դաստիարակել ձեր զավակներին և թոռներին, հավերժացնելու համար մեր ժողովրդի ճշմարիտ ու հաղթական երթը:

«Ծնորհք, սէր և խաղաղություն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ, ընդ ամենեսեանդ», ամեն:

